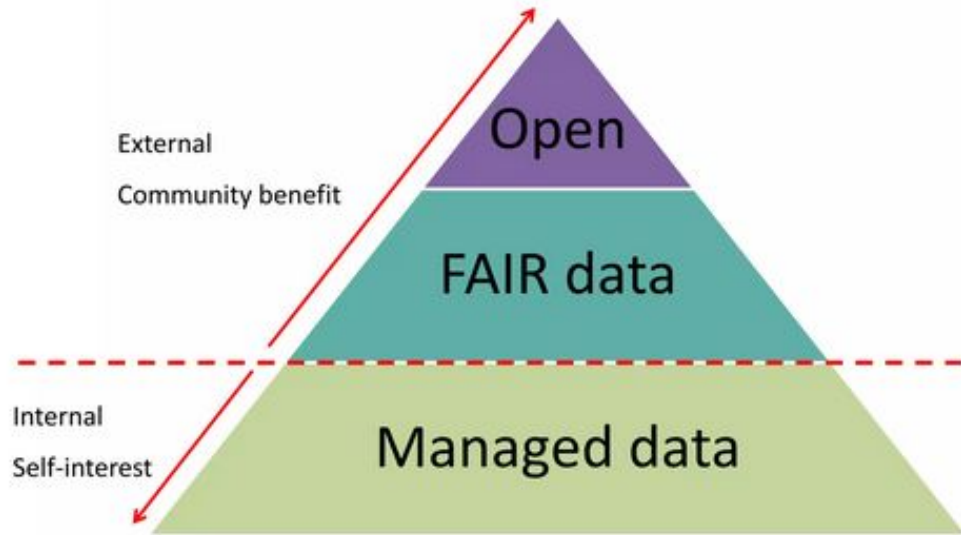

Платформа за отворену науку 2024

Управљање истраживачким подацима

Дан отворене науке V
5. новембар 2024.

Репозиторијуми за податке

- обавеза депоновања примарних података и припадајућих метаподатака у репозиторијуме, у складу са FAIR принципима;
- циљ архивирања истраживачких података је да се обезбеди њихово трајно чување и омогући њихова доступност у оквиру интероперабилне дигиталне платформе, ради накнадне провере или поновног коришћења у другим истраживањима или у друге сврхе;

Прилог 2. - Упутство за управљање истраживачким подацима

- дефинисани су основни услови које репозиторијуми треба да испуњавају да би били усклађени са FAIR принципима: јединствени трајни идентификатори, протоколи за размену метаподатака, машински читљиве лиценце, итд.
- потребно је осигурати дугорочно чување и заштиту података избором погодних дигиталних формата;

План управљања подацима

- обавеза писања плана управљања подацима (енгл. *Data Management Plan, DMP*) на прописаном обрасцу поштујући рокове за његово достављање;
  - план се може ревидирати у току реализације пројекта;
  - трошкови у вези са управљањем подацима сматраће се оправданим трошковима уколико су предвиђени Планом;
  - обавеза израде обрасца за План (енгл. *DMP template*);

Прилог 2. - Упутство за управљање истраживачким подацима

- смернице за садржај плана управљања подацима;
- образац за пројекте Фонда за науку је у припреми (пројекат *OSTrails*);

Отворени подаци

- подаци морају бити јавно доступни кад год је то могуће
  - *“as open as possible, as closed as necessary”*
- ако постоје објективни разлози због којих истраживачки подаци не смеју бити јавно доступни, истраживачи имају обавезу да наведу те разлоге у ДМП-у и у репозиторијуму;
- дозвољено је да истраживачи користе ембарго период на постављање података у јавни приступ, како би заштитили право на првенство коришћења података.
  - ембарго период мора бити назначен у ДМП-у;
- истраживачки подаци у отвореном приступу морају бити заштићени стандардизованом машински читљивом лиценцом и повезани са публикацијама на машински читљив начин (*Прилог 2*);

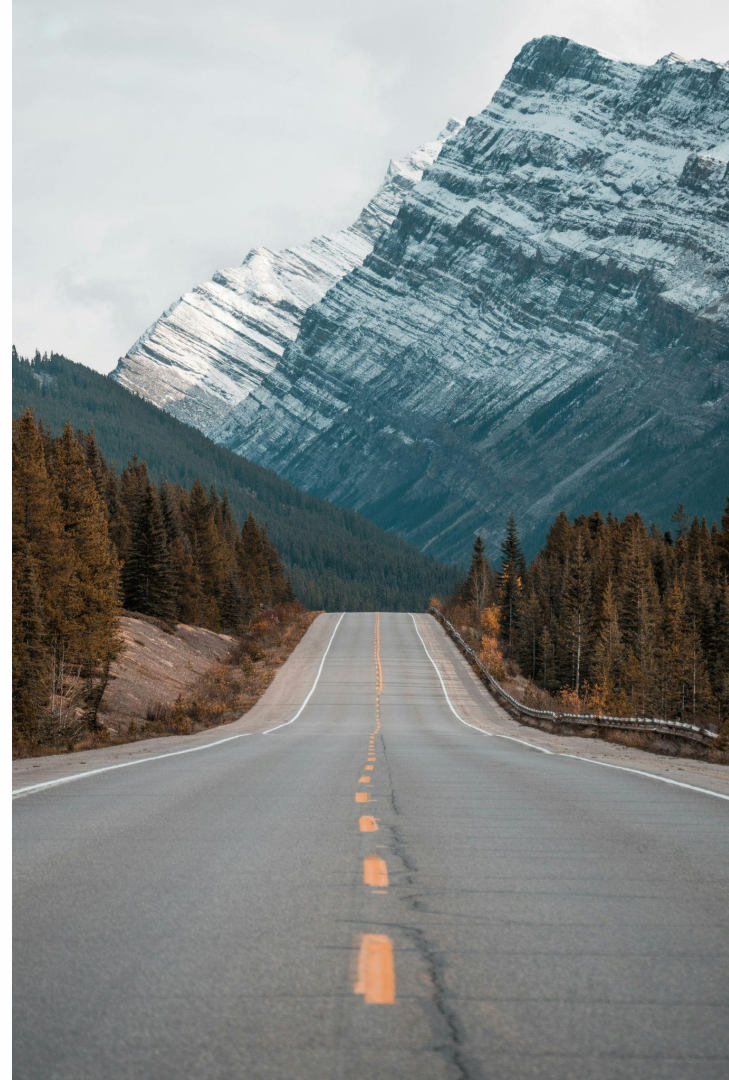
Изазови пред нама

- репозиторијум за податке
  - могућа решења: национални или универзитетски репозиторијум;
- потреба за кадровима
  - специјализована занимања за управљање подацима: *data stewards, data curators, data repository managers, ...*

Изазови пред нама

- образац плана управљања подацима (енгл. DMP template)
  - радови у току - активности у оквиру *OSTrails* пројекта;
- едукација свих учесника у истраживачком процесу и развој инфраструктуре
  - библиотекари и истраживачи су већ активни у едукацији колега;
  - претходни пројекти и иницијативе везани за управљање подацима: BE-OPEN, Boosting EOSC readiness (EOSC Secretariate), REPOPSI (EOSC/RDA)

Хвала на пажњи

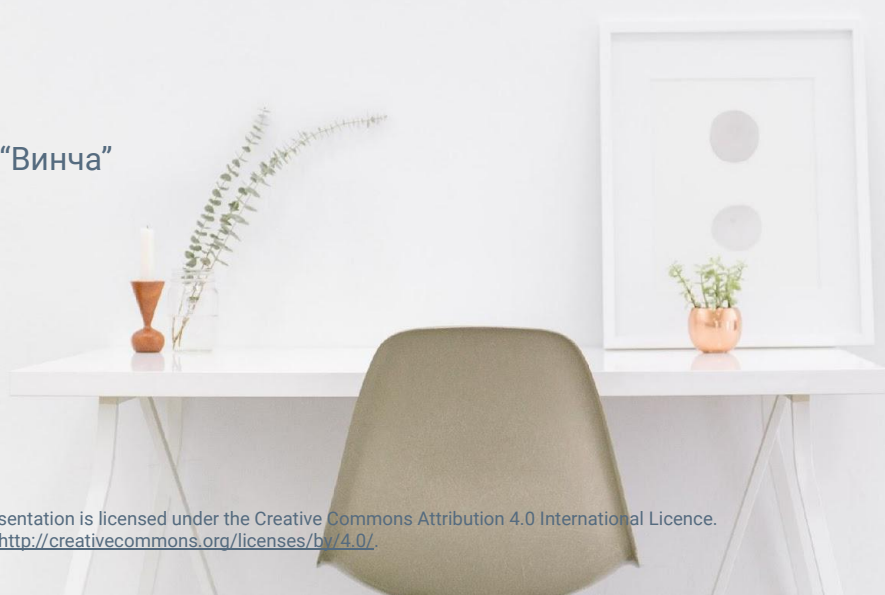
Обрад Вучковац

Институт за нуклеарне науке “Винча”

Универзитет у Београду

obrad.vuckovac@vin.bg.ac.rs

ORCID: 0000-0001-5616-2680

Except as otherwise noted, this presentation is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International Licence.
To view a copy of this licence, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.